

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . 40.— franci.

Telefon

Nr. 750.

pentru oraș și interurban

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Rusia în — Balcani.

— Articoli de actualitate. —

De Mihail Gașpar.

III.

Pentru a putea desvolta o activitate mai bogată în Orient, politica Rusiei caută să popularizeze în masele largi ale poporului rusec planurile sale. Biserica rusească — fiind vorba de soarta ortodoxilor — se declară gata la cea mai militantă politică bisericască. Câștigat clerul era pe jumătate câștigată cauza.

Sub prezidiul consulului general rus din Constantinopol, — și Românilor prea cunoscut — *Chitrowo* se înființează „Societatea rusă pentru Palestina” la anul 1882. Firma era de toată încrederea, era doar vorba de milioanele de ortodoxi de sub imperiul păgân. Țarul primește protectoratul societății. Biserica se pune pe lucru și în curând se produce în toate părțile societății rusești, dela cinovnicul îngalonat și până la mujicul îndobitocit de păcate și alcool, un „Drang nach Osten”, atât de puternic, încât a uimit lumea. Sute de mii de pelegrini, plecară an de an, sub conducerea preoților ca o nouă și pacinică cruciadă spre locurile sfinte. Tensiunea durează până în ziua de azi. Biserica rusească stă și acum în frunte și desvoltă o agitație care stoarce admirație și pune în umbră chiar și Roma, mare meșteră în toate vremile în aranjarea „popularizării ideilor” religioase. Cei mai agili dintre fruntașii societății au fost: scriitorul Solowiew, mitropolitul de Moscova Wladimir, și procuratorul sf. Sinod, Pobiedonoscev.

Cu tot avântul juvenil, toate încercările politice rusești de a nimici în Orient influința grecească, s'au zdrobit de organizația tare a acesteia. Rivalul Rusiei la Constantinopol s'a dovedit mai isteț și mai — tare.

Diplomația rusească însă nu se dă bătută cu una cu două. Neputând izbui în Asia a revenit la terenul care s'a dovedit de mai accesibil planurilor la — Balcani. Imediat după eșecul suferit în Asia-mică, pornesc agitațiile religioase cu o putere nouă în Balcani. Jurnalele rusești, și engleze umplu lumea cu „ororile” comise de Turci față de creștini. Călugări ruși, apucă cărările țărilor ortodoxe, găzduiți în hanuri unde se adună mulțimea și unde spuneau cele mai mari grozăvii despre suferințele „fraților” din imperiul turc.

În frământările ei, Rusia a căutat să-și asigure în Balcani, anumite focare, sau puncte de razim de unde să poată dirigia totdeauna mișcările prielnice țintelor ei, până la definitivă prăbușire a Turciei.

Un astfel de punct de razim a fost să devină și muntele Atosului. Această peninsulă a fost din cele mai îndepărtate vremuri locuită de călugări ortodoxi din toate neamurile. Sub dominațiunea turcă se formase în sfântul munte al Atosului o adevărată republică teocratică. Și cum Turcii erau indiferenți, în ceea ce privește afacerile religioase ale creștinilor, călugării au putut trăi după cum le-a convenit mai bine.

Turcii înșiși, Atosului nu i-au dat vre-o deosebită importanță. Rusia, a văzut însă imediat că situația geografică a Atosului este de o importanță enormă — strategică. Atosul dominează calea Bosfor-Salonicului și este aceeași în arhipelagul ceece este Gibraltarul

pentru Mediterană. O fortăreață naturală — inexpugnabilă. Secretul strategic al muntelui Atos, însă nu l'a descoperit Rusia. L'au cunoscut Grecii, cei dintâi.

În mănăstirile din Atos între ceilalți călugări ortodoxi au fost din început și Ruși. Au fost chiar mulți călugări ruși. Ofrandele bogate, ce le veneau din Rusia, i-a pus în poziția de a ajuta pe toți acei cari aveau lipse de ajutoare și se adresau lor. Astfel dânsii îmbracă pe toți hagioși și rasoforii din Orient cu haine monahale. Li ajută, cu bani, cu cărți, cu unelte. Pe urma acestor ajutoare în curând Rușii ajung în republica Atosului la rol de conducere, dând pe încetul îndărăt pe Greci.

Aceasta se întâmplă la anul 1872, deci în legătură cu schisma bulgară. Ca să se vadă cât de conștient a făcut planul ei de veacuri diplomația rusească, citez o depeșă a lui *Ignatiew*, pe atunci ambasador în Constantinopol, adresată consulului rusec din Salonic la 26 Noembrie 1872. În aceasta să fie cuvânt de cuvânt: „La ordinul A. S. I. prezidentului societății noastre (E vorba de societatea „slavofilă” care a eșuat și din care a ieșit la 1882 Societatea rusească pentru Palestina. La 1872 președinte era Marele-duce Alexandru, Țareviciul, Țarul Alexandru III. de mai târziu; — la dânsul se face alușiune în depeșa lui Ignatiew. N. A.) și-se comunică că agentura noastră din Atos trebuie să fie prefăcută în un comitet de organizare. Acest comitet v'a îndeplini următoarele:

1) În schitul Russicon va ținea un depozit stabil de arme și munițiuni.

2) În Macedonia, Tracia, Bulgaria și Serbia-veche va distribui prin agenți încrezuți,

Ieri, azi, mâne.

— Insemnările unui om de prisos. —

A venit primăvara și tot din natură renaște. Altădată venirea primăverii mă bucura, mă făcea — par'că nu știu cum — mai vesel, mai dornic de viață; îmi aducea sau îmi dădea o iluzie nouă de speranță, de noroc și de fericire, astăzi însă, mă întristează.

Au trecut atâtea primăveri, s'au veșejit atâtea flori, s'au stins atâtea stele de pe cer și au murit mii și mii de oameni din atâtea generații duse și vor muri mereu, căci totul trece. — natura însă, renaște, este și rămâne eternă și frumoasă.

Cât va fi lumea și acest univers, primăvara va trece și va reveni mereu. În fiecare an natura va reîntineri și va fi poate tot mai frumoasă, pe când noi, oamenii, nu reîntinerim niciodată, noi cu fiecare an ce trece înaintăm tot mai mult pe drumul vieții, nu ne mai putem întoarce, îmbătrânim, ne apropiem încet și sigur de sfârșitul enigmatic al vieții.

Astăzi revenirea primăverii o pun în comparație și fac o apropiere cu degenerescența, pot zice decrepitudinea mea corporală.

Cei cari mă cunosc, cetind aceste rânduri vor zâmbi. Deși sunt tânăr, mă simt par'căș fi un bătrân de optzeci de ani. Decepțiile și durerile vieții mi-au săngerat inima și simt c'am îmbătrânit.

Mă gândesc la viața mea de altădată și cea de azi. În minte îmi schițez un bilanț — bilanțul vieții mele.

Când eram mai tânăr — adolescent — îmi făuream visuri mari și planuri multe din cari azi constat, cu mult regret, că nu numai că n'am realizat nimic din tot ce-am gândit, ce-am plănuit și ce-am dorit cândva să înfăptuesc, dar n'am putut s'adaug nici măcar modeste cunoștințe la sărăcăciosul și redusul meu bagaj cultural.

Mi-am risipit viața fără nici un folos pentru mine și pentru alții.

După un savant rămâne o lucrare științifică; după un poet o poezie frumoasă sau o baladă inspirată; după un scriitor, o schiță, o nuvelă sau un roman; după un ziarist, un articol bine scris, după un pictor, un tablou; după un sculptor, un basorelieu, un bust, o statuă; după un compozitor muzical tot rămâne ceva: un cântec, o simfonie; după un actor, o amintire, dar după mine ce rămâne? Nimic.

Mă gândesc că alții la etatea mea, în trecerea lor prin viață, au făcut, au însemnat și s'au afirmat cu ceva, au lăsat o urmă după ei, — dovada străduinței lor care este și va fi de folos totdeauna și tuturor. Lumina gândirii lor a străbătut și va străbate veacurile. Faptele lor mari, abnegațiunea și jertfa pentru interesul și binele obștesc ce i-au călăuzit în viață, au fost și este un impuls de muncă, de năzuință spre

mai bine și un bun prilej de înălțare sufletească pentru cei de azi și cei de mâne. Au trecut prin această lume oameni cari și-au jertfit viața pentru o idee bună și înaltă pentru adevăr, bine și frumos: crezul religiei lor, s'au jertfit pentru progresul și fericirea acestei omeniri sau a țării lor.

Eu n'am făcut nimic.

Intr'o zi — mâne poate — voi muri: dispar pentru totdeauna. Azi calc pământul și odată voi fi acoperit sub el. În urma mea ce rămâne? Nimic.

M'am mulțumit — ca cei mai mulți — să ocup un loc modest și neînsemnat pe scara ierarhiei noastre sociale să am posibilitatea să trăiesc în condițiuni mai bune, mai ușoare și să dau stomacului cât mai mult și mai bine de mâncare fără să am altă preocupare, fără să simt, să gândesc și să doresc ceva mai frumos și mai deosebit ca ceilalți oameni.

Am făcut și fac umbră zadarnic pământului ca toți oamenii cari se nasc, trăiesc și mor fără să lase nimic în urma lor.

Aceasta mă preocupă, mă obsedează și mă întristează mult. Când mă gândesc și-mi dau bine seama de toate astea, mă doare în suflet și ochii mi se umezesc de lacrimi...

Viața mea e o existență fără rost, zadarnică: ca și cum nici n'aș exista.

G. F. N. Varone.

cărți și bani, acvirând chestiei slave aderenți harnici, precum și voluntari pentru luptele cari vor urma.

3) Să creeze colonii bulgare și rusești în Atos și a se nizu a preface în cel mai scurt timp posibil întreaga peninsulă în localitate pur slavă, folosind orice mijloc pentru a răpi Grecilor toate proprietățile cari le dețin.

4) Comitetul va primi anual suma de 50,000 ruble pentru scopuri de propagandă; controlul îl va exercita ambasada imperială din Constantinopol. În comitetul executiv se numește părintele Ieronim căruia îi vor sta în ajutor trei monahi și anume: Macarie, din schitul Russicon, Benjamin și Ștefan din Lavra.”

Cu organizarea acestui comitet, care la rândul său a avut legături cu toți conducătorii de bande din Balcani, Rusia a devenit în Atos atotputernică.

Celelalte puteri obsearvă târziu cap de opera diplomației rusești. Anglia și Austria protestează într'una la Poartă în chestia Atosului, ba chiar și la Petersburg. Bine înțeles, fără rezultat. Turcia nu era în situația de a schimba lucrurile, iar Petersburgul se scuza, dedea asigurări și — lucra înainte.

Iar Anglia și Austria, având ambele planurile proprii, trebuiau să privească liniștit cum pleacă din Atos, în anii ce urmează, roiuri de călugări ruși, așezându-se în mănăstirile din Tracia și Macedonia și cari mănăstiri în mod miraculos se întind în linie dreaptă dela sud la nord tăind hotar dela Atos — la Bosnia-Herțegovina. (Pe atunci în stăpânire turcească.)

Odată înstăpâniți călugării ruși în diferitele mănăstiri se începe o propagandă revoluționară în Balcani cum nu s'a mai pomenit de veacuri. Revolte peste revolte se produc. Parțial, dar pretutindeni. Aceste manifestațiuni endemice, formau simptomele pentru ridicarea generală a Slavilor din Turcia care urmă la câțiva ani mai târziu și culmină în războiul sârbo-muntenegrino-bulgaro-turc de o parte și româno-ruso-turc de altă parte în anii 1877—78.

Adunarea comitatului Brașov.

— O manifestațiune patriotică. —

Brașov, 3 Iulie n. 1915.

Comitatul Brașov și-a ținut astăzi sub prezidiul Ilustrității Sale d. conte Mikes, fișpanul comitatului Brașov, adunarea ordinară de primăvară având între altele la ordinea zilei și alegerea vicecomitelui în locul regretatului viceșpan August Iekelius. Adunarea a fost bine cercetată. Dintre membrii români au fost prezenți dnii Dr. V. Saftu, Ioan Lengheru, N. Garoiu, Dr. E. Meșianu, Dr. A. Străvoiu, Dr. N. Mănoiu, A. Vlaicu, N. Sulică, Zenovie Popovici.

D. conte Mikes, ocupând locul prezidial, rosteste un discurs mai lung, des aplaudat de asistentă. Relevează mai întâi moartea viceșpanului Iekelius, care a fost un om al cinstei și muncel, și propune să se exprime din acest trist prilej condoleante protocolare. (Se primește). Trecând la situația din comitat, constată cu satisfacție că acest colț de țară a fost ferit de urmările crâncenului războiu, așa încât aici, în ce privește siguranța și scumpetea traiului, de-abia de s'au resimțit urmările războiului. *Recolta din anul acesta promise a fi bună*, ceea ce e de-o încredință importantă în actualele împrejurări.

În continuare fișpanul face o reprivire asupra celor 11 luni de războiu. Arată greutatea ope-

rațiunilor militare dela începutul războiului, când armata noastră, cu toate eforturile ei, a trebuit să se retragă în fața dușmanului superior la număr. A urmat apoi campania de iarnă cu toate greutățile ei. În fine sosind primăvara s'a schimbat deodată situațiunea pe câmpul de luptă și cu deosebire dela 1 Mai încoace, când armatele noastre alătura de aliații noștri credincioși germani au curățit sistematic teritoriile ocupate de dușman, încât astăzi numai o parte de tot neînsemnată din Galiția se mai află în mâinile acestuia. În toiu acestel campanii victorioase pentru noi a urmat declararea de războiu a Italiei. Cei ce credeau, că acest nou dușman va schimba înspre rău situația monarhiei s'au înșelat amar, căci din contră operațiunile noastre victorioase în Bucovina și Galiția au continuat cu acelaș elan, imprumutul de războiu a avut un succes și mai strălucit, iar Italia a rămas în operațiunile ei în contra noastră după cinci săptămâni tot încă în stadiul începutului.

Să ne încredem deci în armata și conducătorii noștri și să dorim din toată inima ca Maj. Sa să ajungă în deplină sănătate ziua păcii glorioase.

După d. fișpan, al cărui discurs a fost acoperit cu aplauze, a luat cuvântul d. decan *Herfurth* în numele Sașilor. Într'un discurs avântat reliefează eforturile supra omenesți, pe cari le-a realizat armata noastră aliată întru apărarea patriei aducându-i elogiul și recunoștință. Dorește ca patria să iasă din acest războiu întinerită pentru binele și fericirea tuturor cetățenilor ei fără deosebire de limbă și religie.

Propune să se expedieze Maj. Sale monarhului o telegramă omagială și să se exprime armatei noastre admirație și recunoștință printr'o telegramă adresată Alt. Sale arhiducelui Frideric, generalisimul armatei.

În numele poporației maghiare a comitatului s'a alăturat la aceasta propunere preotul rom. cat. *Kis* constatând între altele, că toți cetățenii fără deosebire de limbă și lege și-au făcut cu scumpătate datorința în aceste zile de grea cumpănă.

După preotul *Kis* a luat cuvântul părintele protopop Dr. V. Saftu rostind următoarea cuvântare însoțită de aprobările adunării:

II. V. dle comite suprem!

Onorată congregație!

În calitate de reprezentant al bisericii mele și în numele poporului român din acest comitat, profit și eu de acest sărbătoresc prilej, ca să rostesc câteva cuvinte.

Cea mai frumoasă podoabă a mult cercatului nostru neam românesc a fost în toate veacurile: Credința neștrămutată către tron și dinastie și neșovăelnica lui alipire la iubita noastră patrie. Faptul acesta a fost și este un adevăr istoric și sfânt.

Crescuți în acest singur duh de strămoșeasca noastră biserică, ori de câteori a fost țara noastră în primejdie, Românașii noștri; după ce au ascultat slujba bisericească, făcută de harnica noastră preoțime zi de zi, dimineața și seara, ba uneori și 'n miez de noapte, s'au spovedit și s'au cuminecat, apoi în frunte cu mândrul nostru tricolor și alătura de camarazii lor maghiari și sași au plecat cu cântece de însuflețire pe câmpul de războiu întru apărarea iubitei noastre patrii.

Constat cu mândrie, că în crâncenul războiu de astăzi noi Români din această țară, avem peste o jumătate de milion de flăcăi de-al noștri în locul lor de onoare.

Mândria noastră a Românilor și-a ajuns apogeu în zilele din urmă, când brava noastră armată a snopit pe dușmanii noștri gonindu-i din frumoasa Bucovină și din nenorocita Galiție.

Și cum să nu salte inima noastră de bucurie, când alătura de camarazii lor maghiari și sași se disting și mândrii noștri feciori jertfindu-și cu atâta dispreț de moarte scumpa lor viață pentru iubita noastră țară?

În numele poporului român din mândrul nostru comitat aduc și eu bravei noastre armate cele mai calde omagii de recunoștință și de adâncă admirație!

Rog totodată pe bunul Dumnezeu, să facă, ca să dănuiască însuflețirea ei până atunci, până când iubita noastră țară va fi în afară de ori și ce primejdii!

În acelaș timp nu mă sflesc, să declar aici

sărbătorește, că mult cercatul nostru neam românesc din această țară, după ce a adus, aduce și va aduce și 'n viitor toate jertfele pe altarul patriei noastre, are tot dreptul să se aștepte, ca după terminarea crâncenului războiu, să răsară și pentru el „soarele dreptății” potrivit principiului sfânt: Pentru datorințe egale se cuvin drepturi egale!

Atunci, când cei chemați vor realiza cu absolută echitate acest principiu față cu toți cetățenii fără deosebire de limbă și de religie, nu va fi pe lume patrie mai fericită, mai tare și mai puternică, ca a noastră!

În această neclintită nădejde pentru viitor strigăm și noi Români din acest comitat: Trăiască brava noastră armată! și ne alăturăm din toată inima la propunerea făcută de-a se trimite telegrame omagiale și de felicitare Maj. Sale monarhului și Alteței Sale arhiducelui Frideric, comandantul suprem al vitezei noastre armate.

După cuvântarea părintelui Dr. V. Saftu, d. fișpan relevă cu satisfacție atitudinea patriotică a reprezentanților poporației comitatului Brașov și dă cetire între aprobări unanime textului telegramii omagiale adresată prin prim-ministrul țării Maj. Sale monarhului precum și telegramii de recunoștință și admirație pentru ținuta vitează a armatelor aliate, adresată generalisimului, arhiducelui Frideric.

Dună această manifestațiune patriotică se trece la ordinea zilei.

Din hotărârile luate de adunare reținem următoarele:

Cu aclamație a fost ales vicecomite d. *Ludvig Servatius* asesor la scaunul orfanal.

În locul de asesor devenit vacant a fost ales d. *Petru Muntean*, vicenotar comitatens.

Vicenotar al 2-lea comitatens a fost ales d. *Osvald John*.

D. Dr. *Flechtenmacher* a propus ca în viitoarea adunare a comitatului să se pună la ordinea zilei o propunere, ca dlui protonotar A. *Semsey* să i se voteze o remunerație de 2000 cor. pentru serviciile prestate în timpul vacanței postului de vicecomite. S'a primit.

Dlui fizic al orașului Dr. *Șbârcea* i s'a votat un onorar de 2000 cor. pentru serviciile pe cari le-a făcut ca substitut al medicului comunal din Satulung.

„Gaz. Tr.”

Perspective războinice.

După cele ce se întrevăd din preparativele și măsurile statelor beligerante, nu suntem încă în faza finală a războiului european, cu toate versiunile de pace cari circulă de câteva zile.

Astfel telegrame și ziare franceze au făcut o paralelă foarte interesantă între activitatea industrială a Germaniei pentru pregătirea de munițiuni și între aceeaș activitate a Franței. Numai la uzinele din Essen lucrează actualmente o armată de peste 100.000 de muncitori pentru fabricarea materialului de războiu; în acelaș timp în toate uzinele din Germania nu se lucrează decât în vederea pregătirii imense cantități de munițiuni, cerute de războiul modern.

În Franța, la Creussot, nu era decât 10,000 de muncitori pentru aceeaș operă și atunci s'a cerut ca alți muncitori să fie scoși din front și mobilizați în uzine, pentru ca acestea să poată corespunde necesității armatei; astfel și Franța va avea într'o singură uzină 15 mii de muncitori — deocamdată. În Anglia, țară eminentemente industrială, se studiază proiectul de a se considera mobilizați pe toți muncitorii: pentru ca toate uzinele metalurgice engleze să fie puse în serviciul armatei.

Oricât de gravă ar fi această măsură pentru tradiționalul liberalism al Angliei, ea se va pune probabil în aplicare, fiindcă altfel armata engleză va fi lipsită de unul din principalele elemente, care asigură victoria: materialul de războiu. La această activitate trebuie să se adauge comanda de munițiuni în valoare de sute de milioane, executate de către uzinele americane, al căror raport nu este de loc neînsemnat pentru partida aliaților quadruplei.

Rusia însă — ale cărei uzine metalurgice au înmagazinat un capital de vre-o 800 milioane de ruble — a mobilizat toate forțele sale industriale pentru producerea de munițiuni, de a căror lipsă a avut să sufere atât de mult în luptele recente din Galiția. Pe lângă aceasta Rusia așteaptă deschiderea Dardanelor pentru a se putea aproviziona în deajuns cu munițiuni și, pe cât ne spun unele depeși, este în tratative cu Japonia pentru cedarea unui important material de artilerie.

Toate puterile beligerante — cele mai industriale din lume — sunt în pregătirea unor cantități monstruoase de munițiuni, fără de cari consideră cu neputință de continuat o campanie victorioasă. Miliardele, în valoare, sutele de uzine și sutele de mii de muncitori, abia sunt de ajuns pentru o pregătire complectă a marilor armate actuale.

Aceleași proporții în pregătirile financiare. Un singur exemplu e de ajuns. Anglia a emis un nou împrumut de războiu cu un procent necunoscut de multă vreme în împrumuturile de stat ale apusului; cu 4 jum. la sută. Acest împrumut excepțional de favorabil pentru subscribitori, se va ridica, după socotelile administrației financiare a regatului, la suma de 12—13 miliarde, cu care războiul va putea fi continuat până în Februarie 1916.

Iată ce perspective deschide Anglia desfășurării operațiilor militare în viitor.

Ceeace ne interesează însă în fața acestor perspective, este monstruoșitatea grandioasă a operațiilor în cari se pregătesc operațiile ulterioare și imensitatea resurselor de care e nevoie pentru un lung războiu de acum înainte.

Vitejia trupelor românești în Galiția.

Correspondentul de războiu al ziarului „Ziua”, organul legațiunii austro-ungare din București, trimite din cartierul pressei de războiu ziarului amintit următoarele două comunicate:

Lemberg, 15/28 Iunie.

În ultimele lupte din jurul Lembergului, trupele de naționalitate română, servind în armata austro-ungară, au dat din nou dovadă de înalta lor valoare militară și zelul lor războinic. S'a distins cu deosebire un batalion de artilerie de fortăreață din Alba-Iulia; se povestesc cu admirație isprăvile unei baterii care a luat parte la luptele cele mai furioase în jurul cotei 300. Bravii băeți au operat fără reproș cu obuzierele lor de 15 centimetri, atât de cunoscute și de temute de inamici. Ei au vărsat fără întrerupere o puternică ploaie de granate asupra fortificațiilor semipermanente ale Rușilor, au rupt repede liniile dese de sârmă cu țepi și cu o forță teribilă au zdrobit adăposturile betonate. Astfel, când începu infanteria asaltul, apărătorii se aflau într-o stare atât de demoralizată, încât n'au mai putut rezista.

Mai este de observat, că tunurile grele erau atât de bine instalate și excelent mascate, încât inamicul nu le putea descoperi pozițiunea și în consecință bateria n'a suferit nici o pierdere.

Aceasta este o nouă dovadă, cât de viteaz și iscusit este Românul nostru în luptă cu vechia inimică a neamului, cu Rusia.

Lemberg, 15/8 Iunie.

Înainte de amiazi ne-a primit în Lemberg șeful statului major general; general-maiorul doctor Carol Bardolf. Generalul a fost plăcut impresionat când a auzit că noi urmărim pentru România războiul galițian. La întrebarea noastră: „cum se poartă trupele române care fac parte din armata a doua și ce servicii aduc?” a răspuns următoarele:

În armata a doua am avut importante detașamente de armată românești, și anume regimente din corpul Timișoarei și din corpul Sibiuului. În privința ținutei, spiritului și serviciilor aduse de trupele românești, mă pot pronunța cu laudă chiar în numele generalului Böhm Ermoli. Cunoșc bine pe soldatul român

și am învățat să-l stimez și să-l iubesc. Este un distins material militar, care posedă toate calitățile cari caracterizează pe un bun soldat. Încă de acasă e de o natură viguroasă și forte, nepretențios până la extrem, disciplinat, onest, viteaz, cu un cuvânt capabil să execute însărcinările cele mai grele și mai importante.

Până acum trupele noastre românești au câștigat o serie de succese și sunt convins că veți auzi des amintindu-se cu glorie numele de Român în comunicatele armatelor noastre.

„Mândria armatei”.

Cetim în „Gaz. Trans.”:

Generalisimul armatelor austro-ungare, arhiducele Frideric a ținut să facă zilele trecute într'un ordin de zi, adresat armatelor sale, următoarea importantă constatare:

Regimentele de honvezi Nr. 21, Nr. 22, Nr. 23 și Nr. 24 au stors prin atitudinea lor admirația tuturor. Cu drept cuvânt ele „se pot numi mândria armatei” și vor servi în vecii vecilor ca pildă nemuritoare tuturor soldaților din împărăție.

La câteva zile după apariția acestui ordin de zi am cetit în ziarul „Az Est” nrul 176 și din 24 Iunie a. c. următorul comunicat:

„Divizia a 38-a de honvezi, din care fac parte actualmente regimentele 21, 22, 23 și 24, mai departe regimentul 5 de honvezi de artilerie și-a luat, în armata Linsingen, o parte însemnată din gloria atacurilor victorioase. Această divizie a cucerit cu asalt înălțimile din jurul orașului Stryj și după aceasta a ajuns, în urma unei înaintări de o iuteală de neînchipuit, la Nistru și a fost prima, care, trecând pe partea de dincolo a Nistrului, a ocupat înălțimile.

„Renumele și gloria acestei divizii au devenit și între Nemți legendare. Nemții de pildă au numit a 75-a brigadă din această divizie „Brigade-vorwärts”, iar pe al 23-lea regiment de honvezi „Sturm-regiment”.

„Divizia 38-a a primit acum și din partea generalului Linsingen recunoștința, întrucât acesta a propus divizia a 38-a pentru a fi distinsă din partea Maj. Sale”.

Cele de mai sus sunt pentru noi constatări neprețuite și de-o valoare nespūsă, căci ele sunt constatări oficiale și vin în parte dela însuș șeful suprem al armatei, arhiducele Frideric, care a ținut să releveze în fața lumii vitejia acestor regimente în deplină cunoștință a lucrurilor, având cea mai clară și complectă idee despre tabloul general al operațiilor de pe câmpul de luptă și fiind prin urmare în cea mai justă situație de-a critica ori de-a releva merite reale.

Dar din ce elemente se compun aceste regimente, numite de Alteta Sa „mândria armatei” iar de Nemți „Brigade-Vorwärts” și „Sturm-Regiment”?

Sunt regimentele Nr. 21 din Aiud, 22 din Ibaștalău, 23 din Sibiu și 24 din Brașov, în parte cu absolută, în parte cu relativă majoritate românească.

În fața acestei sublime validități și manifestări a energiei străbune românești, care a contribuit în mare parte la înfrângerea colosului rusesc — întrebăm — mai poate oare întârziă răsplata?

Se pot uita sau ascunde oare jertfele dureroase de sânge românesc, vaietele femeilor și copiilor noștri rămași orfani?

Așteptăm în liniște, cu încredere și cu fruntea ridicată verdictul celor în drept.

Noi ne-am făcut și ne facem cu vârf datoria.

Pentru ziarul „Epoca” din București.

— Un răspuns. —

Primim următoarele rânduri cu rugămintea să le publicăm:

Onorată redacție!

Direcțiunea institutului nostru „Someșana” din Dej luând cunoștință despre scrisoarea dlui inginer Bogdan publicată în ziarul „Epoca” din 4 Iunie st. v. a. c., în care afirmă, că poporul din Transilvania nu are lipsă de bucate și că cerealele exportate prin intervenția dlui Dr. T. Mihali directorul institutului nostru, nu s'ar fi împărțit poporului de aici, ci s'ar fi trimis cu dobanzi mari pentru Nemții din Berlin și Viena, — ne ținem de datorință, ca să restabilim adevărul și să orientăm opiniunea publică în această afacere, deoarece informațiile dlui inginer Bogdan, în baza cărora a dat aceasta, sunt lipsite de orice temei cu privire la cerealele soșite din România la adresa institutului nostru.

Constatăm, deci, în baza cărților noastre de contabilitate și în baza scrisorilor (frahturilor) dela tren, că dela casa centrală a băncilor populare din București, prin intervenția dlui Dr. T. Mihali, până azi s'au expedit în total 76 vagoane de porumb, care porumb s'a distribuit prin institutul nostru în modul următor:

In comitatul Solnoc-Dobăca:

In orașul Dej și în comunele aparținătoare cercului Dej, 8 vagoane.

In comuna Reteag prin preotul Ioan Șonea, 1 vagon.

In comuna Lelești prin preotul Teodor Brehar, 1 vagon.

In comuna Negrilești prin preotul Const. Iuga, 1 vagon.

In comuna Săvaroș prin preotul Teodor Pop, 1 vagon.

In comuna Ciceu-Poiană prin preotul Alexandru Siarteu, 1 vagon.

In comuna Strâmbu prin preotul Atanasie Georgiu, 1/2 vagon.

In comuna Ileanda-mare prin proprietarul Ioan Vaida, 2 și jumătate vagoane.

In Bôiu-Mari prin proprietarul Alexiu Florian, 1 vagon.

In comunele Mesteacăn, Șoimoseni, Cozla, Restoci, Valea-rea, Purcăreț prin economul Vasiliță Hosszu, 4 vagoane.

In comuna Letca prin proprietarul Emil Butta, 1 și jumătate vagon.

In comuna Vima-mare prin preotul Constantin Micu, 1 vagon.

In comuna Dealu-mare prin curatorul primar Nicolau Dan, 1 vagon.

In cercul Lăpușului prin primăria din Lăpuș-unguresc, 1 vagon.

In comuna Lăpușul-unguresc prin primărie, 1 vagon.

In comuna Lăpușul-românesc prin primărie, 1 vagon.

In comitatul Bistrița-Năsăud:

In comuna Năsăud prin primărie, 1 și jumătate vagon.

In comuna Rebrîșoara prin primărie 2 și jum. vagoane.

In comuna Sângeorzul-român prin banca „Izvorul”, 2 vagoane.

In comuna Nepos prin preotul George Moldovan, 1 vagon.

In comuna Majer prin preotul Iulian Cioba, 4 și jumătate vagoane.

In comuna Feldru prin primărie, 1 vagon.

In comuna Ilva-mare prin preotul Ieronim Slavoacă și învățătorul Ion Constantin, 4 vagoane.

In comitatul Sătmarului:

In comuna Prislop prin învățătorul Ion Borbel, 1 și jumătate vagon.

In comunele Varatuu, Durașă, Ferice, prin preotul Ioan Chiș, 1 și jum. vagon.

In comitatul Maramurășului:

Pentru populația de acolo s'a expedit la adresa preotului Ioan Tarța din comuna Săcete, total 10 și jumătate vagoane.

Porumb aprins, stricat total, valorat la fabrici de spirt 8 vagoane.

Porumb împărțit în detalii în comuna *Chizeni*, sediul moșiei dlui *Dr. T. Mihali*, pentru 35 comune din cercul *Gărbăului* și *Ileanda-mare* 10 și jumătate vagoane.

Total 76 vagoane.

Tot în această comună (*Chizeni*) s'a distribuit pentru săraci 4 vagoane porumb din producția moșiei dlui *Dr. T. Mihali* precum și mai multe vagoane cartofi, parte gratuit parte pe așteptare.

În fine la dorința poporului din aceste părți s'a comandat un vagon de făină albă din *Brașov* cu 14 mii coroane, care de asemenea s'a distribuit populației din comitatele *Solnoc-Dobâca* și *Marmația*.

Despre distribuirea de mai sus s'a raportat oficios și Casei centrale a băncilor populare din *București*, precum la timpul său se va face raport și despre cele 60 vagoane, ce se vor expedia în curând la adresa noastră.

Dej, la 4 Iulie n. 1915.

Cu toată stima:

„*Somesana* institut de credit și economii societate pe acțiuni în Dej.

Teodor Herman,

vice-presid. direcțiunii presbiterul tract. Dej.

Ilarie Boros,

membru în direcț. protop. tractului Cățcău.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 3 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusec: În Galiția orientală trupele aliate urmărind pe inamic înaintează spre răsărit dela *Halicu* și prin *Narajovka* și luând legătură spre miazănoapte atacă cu succes înălțimile la răsărit de *Jancy*. Lângă *Bug* situația nu s'a schimbat. Între *Bug* și *Vistula*, trupele aliate înaintează mereu între lupte violente. *Stara-Zamosc* l'au ocupat cu asalt și de aci spre apus l'am respins pe Ruși pretutindeni dincolo de depresiunea pârăului *Por*, care e în stăpânirea noastră. Am eluptat trecerea peste pârău. La răsărit de *Krasnik*, pentru care luptăm încă, am ocupat *Studzianki*. Deasemenea am ocupat cu asalt localitatea *Wysnița* la răsărit de *Krasnik*. De pe țărmul de miazăzi al *Wysniței* l'am respins pe inamic și aci pretutindeni și l'am scos și din câteva pozițiuni spre miazănoapte dela pârău. La pârăul *Por* și la *Krasnik* am capturat ieri 4800 Ruși și 3 mitraliere. Spre apus dela *Vistula* s'a dat luptă de artilerie.

Pe frontul italian: Ziua de ieri le-a adus Italianilor, pe frontul din regiunea litoralului noui pierderi. După *zadarnicul* lor atac avansat lângă *Sagrado* și *Polazzo*, s'a început ieri spre seară un atac îndreptat împotriva platoului *Doberdo* și executat de cel puțin 2 divizii de infanterie. Dela *Polazzo* până la *Monte-Cosichi*, trupele noastre stăpânite de avântul războinic au respins pe inamic, ca totdeauna, pretutindeni. Pierderile inamicului au fost și ieri enorme. Deasemenea am respins în mod sângeros și atacul inamic îndreptat spre miazăzi-apus dela *Monte Sabot*, împotriva capului de pod dela *Gorizia*. La frontiera *Carintiei* se dă luptă în zilele din urmă pentru *Pahlul mare* (la răsărit de strămtorea *Plöcken*). Muntele a rămas în sfârșit în posesiunea noastră. În regiunea de graniță a *Tirolului* se dă în unele locuri lupte de artilerie.

Berlin, 3 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Francezii au atacat azi noapte pozițiunile noastre spre miazănoapte-apus dela *Souchez*. Atacul l'am respins. Lângă *Les Eparges* a dat greș un atac al Francezilor, preparat cu foc de granate de mână și bombe cu gazuri asfixiante. Fortificațiile ocupate alaltăieri la *Hilsenfürsten* au ajuns ieri iarăș în stăpânirea inamicului.

Pe frontul oriental: Nici un eveniment esențial.

Pe frontul sudoriental: La miazănoapte dela *Nistru*, trupele noastre înaintează, dând mereu lupte de urmărire, prin linia *Narajow-Miasto* împotriva zonei *Zlota-Lipa*. În multe locuri au ajuns la *Bug*, în jos *Kamionka-Strumilova* până în regiunea de sub *Krylow* și între *Bug* și *Vistula* înaintează cu vioiciune în direcția de miazănoapte. Văile *Labunel* și *Porului*, deși inamicul mai opune în unele locuri rezistență îndârjită, sunt deja în stăpânirea noastră. Trupele germane au pus piciorul

între *Krasnik* și gura *Wisniței* și pe țărmul de miazănoapte al zonei *Wisnița*. Între țărmul stâng al *Vistulei* și *Pilița* situația în general e neschimbată. Contraatacul Rușilor la miazăzi-apus de *Radom* l'am respins.

Berlin, 3 Iulie. — O parte din forțele noastre navale ușoare din *Marea Baltică*, a căror vase fiind respinse din pozițiunea lor de avantposturi, conform datoriei lor, mergeau în formațiune dispersată, s'au întâlnit în 2 Iulie pe la orele 6 dimineața, între *Gottland* și *Windau*, pe o vreme ceoasă, ca crucișătoare culrasate rusești. S'au desfășurat lupte izolate, în cari forțele noastre mai slabe au încercat, ca să-l atragă pe inamic în luptă mai serioasă în bătaia întăririlor noastre.

În cursul acestor lupte izolate vasul *M. Sale „Albatros”* nu s'a mai putut împreuna cu forțele noastre. După o luptă grea de două ore împotriva a 4 crucișătoare inamice, cari au continuat focul și în apele svediene, vasul fiind nimerit de mai multe ori era amenințat să scufundarea în așa a fost constrâns să se refugieze la țărm la insula *Gotland* lângă *Ostergam*. Pe vas au fost 21 morți și 27 răniți, de cari autoritățile și populația svediană s'au îngrijit în chipul cel mai uman.

Budapesta, 4 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusec: Trupele aliate au atacat pe Rușii, cari au opus cu mari forțe o rezistență în *Galiția orientală*, între *Narajovka* și *Vlotalika*, precum și în legătură, de aci spre miazănoapte, și după o luptă de ore întregi i-a aruncat pe întreg frontul îndărpt spre *Vlotalika*. Am capturat 3000 Ruși și mai multe mitraliere.

În regiunea *Przemyslany* și *Gliniany* și spre răsărit, inamicul se retrage.

Pe *Bug* situația nu s'a schimbat.

În *Polonia* rusească în mai multe zone ale frontului s'au pornit lupte violente, făcând Rușii un contraatac prin aruncarea în foc a întăririlor lor. Toate aceste tentative, cari aveau ca țintă recucerirea teritoriilor pierdute, au eșuat deplin. Un singur corp de al nostru a respins în mod sângeros 5 atacuri ale inamicului.

Dealungul pârăului *Por* și a *Wisniței* continuă luptele.

Trupele noastre pe un front de mai mulți kilometri, de ambele părți de *Studzianky*, au pătruns în pozițiunile principale ale inamicului și l'a aruncat îndărpt, pricinindu-i mari pierderi. Într'aceste am capturat peste 1000 Ruși, 3 mitraliere și 3 tunuri.

Înălțimile ce se ridică la miazănoapte de *Krasnik* le-am ocupat în lupte grele.

Pe frontul italian: Italianii și-au reînnoit ieri sfurtările pentru ca să pună piciorul pe platoul *Doberdo*. După bombardarea cu tunuri grele, întreagă ziua, a zonei *Redipuglia*, după amiazi ne-au atacat aci cel puțin 4 regimente de infanterie, italiene. Un contraatac al vitejilor apărător l'a aruncat în sfârșit pe inamic de pe înălțimi. Încercările inamicului de a se apropia de pozițiunile noastre dela *Voltschachi* (la apus de *Tolmina*) și spre miazăzi dela *Krn* le-am înăbușit în germene. Pe vânătorii alpini, cari au întreprins un atac împotriva unui punct de razim al nostru din această regiune, l'am respins în luptă desperată piept la piept. Pierderile inamicului sunt pretutindeni iarăș foarte mari.

Torpilelor italian „170 S” l'am nimicit în *Marea Adriatică* în seara zilei de 2 Iulie.

Pe frontul sudoccidental: Pe acest câmp de războiu au avut loc numai hărțuiri izolate.

Berlin, 4 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În *Argonni*, trupele noastre au continuat ofensiva. Prada de război a sporit. În cele două zile dela început ale lui Iulie am capturat 2256 prizonieri, între cari 37 ofițeri, 25 mitraliere, 72 lansatoare de mine și un tun revolver. Pe înălțimile *Meuse*, inamicul cu toate eșecurile ce le-a suferit a încercat de 4 ori ca să-și recucerească pozițiunile ce le-a pierdut lângă *Les Eparges*. Atacurile le-am respins cu ușurință, la miazănoapte-apus de *Regnierville* am ocupat pozițiunile Francezilor în o întindere de 600 metri și la miazănoapte de *Haye* am luat dela inamic o parte din pădure. Aviatorii noștri au operat ieri cu sârguință. Ei au aruncat bombe lângă *Hartwich*, asupra fortului *Landgonard*, precum și asupra unei flote de distrugătoare și au atacat orașul întărit *Nancy*, stabilimentul căilor ferate dela *Dombasly*, precum și fortul de închidere dela *Remiremont*. Un aparat englez incendiându-se s'a prăbușit spre miazănoapte de *Gent*, la frontiera olandeză. Un aparat german l-a silit pe un aviator francez să coboare lângă *Schlucht*. Inamicul a aruncat bombe asupra orașului *Brügge* fără a pricinui pagube militare.

Pe frontul oriental: Situația e neschimbată.

Pe frontul sudoriental: Armata generalului *Linsingen* continuă să urmărească din toate puterile pe

inamic. În direcția *Zlota-Lipa* am făcut prizonieri 3000 Ruși. Inamicul se retrage sub presiunea urmărilor din pozițiunile ce le-a ocupat dela *Narajow-Miasto* până în regiunea spre miazănoapte dela *Przemyslany*. Dela *Kamionka* până la *Krylow* lângă *Bug* situația e neschimbată. Ofensiva armatelor mareșalului *Maekensen* progresaază. Între *Vistula* și *Pilița* nici un eveniment mai esențial.

Flota rusă în Marea Neagră.

București. — Din *Sofia* se anunță că la *Varna* a apărut în apropiere 4 contratorpiloare rusești; în largul mării vaporul bulgar „*Sofia*” a fost oprit și au fost controlați toți pasagerii de pe bord.

Dela *Varna* se puteau vedea 23 vase cari treceau spre *Constantinopol*, parte spre *Eri-Burnu*. În apropiere de această localitate ele au oprit vase turcești încărcate cari au fost incendiate. După aceea vasele rusești au plecat spre *Esole* și au incendiat și vasele turcești de acolo.

Spre seară aceste vase rusești au fost observate și dela *Burgas*.

Din *Sulina* se comunică că 4 contra-torpiloare rusești și-au făcut apariția în fața portului. Totodată a venit și un vas rusec încărcat cu proviziuni care s'a îndreptat spre *Odesa*.

Un numeros public s'a adunat pe cheiu privind evoluția vapoarelor rusești.

Frontul de răsărit.

Budapesta. — *Ziarul ieșan „Mișcarea”* face următoarea apreciere a situației pe frontul oriental:

Rusia a procedat la un nou împrumut intern de un miliard de ruble. Ultimul ei împrumut de un miliard n'a fost acoperit decât cu 60%. „*Ruskoje Slowo*” spune că Rusia suportă acum o sarcină foarte grea; ar fi echitabil ca Franța și Anglia să-l vină în ajutor.

Austro-Germanii au făcut noui progrese importante în *Galiția*, și se apropie cu pași repezi de sectorul *Bugului*. Trupele lui *Linsingen* au reușit un succes considerabil, cucerind *Halicu* la est de *Stanislaw*; acum aliații sunt definitiv stăpâni pe toată linia *Nistrului*. Dela 23 Iunie, *Linsingen* a capturat 6400 prizonieri. Rușii se retrag; forța lor defensivă este foarte redusă. Armata lui *Pflanzer-Baltin*, care operează la sud și a reușit să curețe pământul bucovinean de inamic, primește întăriri. Se prepară în mod efectiv să întreprindă un raid în *Basarabia*? Ar fi temerar să prezicem intențiile înaltului comandament austro-ungar.

Cu titlu de curiozitate, semnalăm convorbirea între corespondentul unui ziar *bucureștean*, la *Cernăuți*, cu un locotenent-colonel austro-ungar, care a declarat că Austro-ungarii vor alunga pe Ruși din *Basarabia* pentru a face loc Românilor. „Luptele pe cari le urmăm acum vor ușura misiunea ce ne-am impus, și de aceea ne simim să dăm posibilitate proprietarului să-și redobândească avutul integral”.

Nu-l vădit, deocamdată, că austro-ungarii au de gând să întreprindă o ofensivă în *Basarabia*.

În ultimele lupte piept la piept, date între *Nistru* și *Pрут*, trupele lui *Pflanzer* au aruncat îndărăt adversarul: telegramele austro-ungare spun că soldații din această regiune sunt demoralizați.

„*Nova Reforma*” spune că Rușii, retrăgându-se din *Lemberg* au luat ca ostatic pe primarul *d. Rutwsk*, pe cei doi ajutoari ai săi și cetățenii însemnați. Dela căderea cetății *Przemysl* comandamentul rus nu mai publică liste de pierderi.

Greve continuă la *Petrograd* și la *Kronstadt*. S'au semnalat desordini la *Kiew*, *Vladimir* și *Kaluga*. Din pricina marel lipse de ofițeri, studenții sunt preparați pentru acest grad.

Bulgaria primește propunerile Turciei!?

București. — Din *Constanța* se anunță ziarului „*Dimineața*”:

Călătorii sosiți aici din *Turcia* spun că din *Adrianopol* pleacă neîntrerupt mari transporturi spre *Constantinopol*. Orașul e aproape cu totul evacuat. Au fost demontate și duse la *Dardanele* chiar și tunurile din forturile *Adrianopolului*.

București. — O persoană politică străină sosită din *Constantinopol* — și care se află în trecere în capitală — ne-a afirmat, că atât la *Constantinopol* cât și la *Sofia* domnește convingerea, că tratativele între *Turcia* și *Bulgaria* se vor termina în chip favorabil.

Bulgaria ar fi comunicat împătritei înțelegeri, că întrucât ele înșile i-au promis parte din Turcia-europeană pe care guvernul din Constantinopol i-o oferă singur, nu poate întimpina dela aliați nici un fel de nemulțumire. Bulgaria n'ar fi decât să intre în posesiunea unui drept recunoscut chiar de puterile aliate.

Persoana care ne aduce această știre — pe care o înregistrăm sub toată rezerva — ne mai comunică că la Sofia a făcut o profundă impresie, domolind anume rerăbdări, înfrângerile rusești în Galiția. Germanii au știut să exploateze aceste înfrângeri în folosul lor, aducând convingerea multora, că războiul Rusiei e sfârșit și că oricum o refacere a armatei țarului va cere foarte mult timp.

Tratativele Bulgariei cu Turcia se urmează chiar la Sofia, unde a fost trimis și președintele senatului turc.

Consiliu de miniștri român.

București. — Joi înainte de amiază a avut loc un nou consiliu de miniștri la locuința dlui *I. Brătianu*, președintele consiliului. La acest consiliu au luat parte afară de membrii guvernului și președintele camerei, d. *Ferechide*, directorul căilor ferate române, d. *Cottescu*, precum și distinsul economist român d. *Vintilă Brătianu*. D președinte al consiliului a referat asupra situației politice externe, apoi s'a trecut la dezbaterile chestiunilor economice. S'au discutat toate dispozițiile necesare pentru valorificarea recoltei viitoare și la înlăturarea piedecilor, în ce privește transportul cerealelor.

INFORMAȚIUNI

Arad, 5 Iulie 1915.

Dela Asociațiune. Instiintare. Se aduce la cunoștința domnilor membri ai secțiunilor științifice-literare ale „Asociațiunei”, că, având în vedere împrejurările excepționale, în cari se află de prezent întreaga țară, comitetul central a decis, ca pentru anul acesta să nu se cheme **ședința plenară a secțiunilor**, care, conform regulamentului, se întrunesc, cel puțin odată pe an, la 1/14 Iulie. **A. Bârseanu** president, **Romul Simu** secretar suplinitor.

Glasul unui bucovinean. Ni se anunță din București: **D. Emilian Slușanschi**, doctor în drept, a trimes o scrisoare ziarului „Viitorul”, oficiosul guvernului român, în care după ce face o serie de observații judicioase asupra situației, termină cu următorul sfat adresat fraților bucovineni:

„Fără să-mi asum vre-o critică a politicii oficiale sau a ținutei partidelor de opoziție, țin să declar că noi bucovinenii stăm departe de orice politică de partid și nu avem intenția să ne amestecăm în această politică, cât timp nu suntem cetățeni ai statului român. Firește nu vizez aici pe acei Români din Bucovina, cari sunt stabiliți de mult în țară, nici pe acei ce petrec numai ca simpli călători. Înțeleg însă pe aceia, cari după venirea lor în țară au renunțat la protecția străină și au devenit astfel supuși români, adică „refugiații” cari din motive politice nu se mai pot întoarce în Austria, ci rămân stabili în speranța de a fi recunoscuți ulterior de Români.

Acești pribegi, cari au aflat în România un adăpost și o existență nouă, au față de această țară primitoare o sfântă datorie de recunoștință și mulțumire și ar comite cel mai grav act de necuviință, dacă în aceste vremuri grele, când interesele țării reclamă concentrarea tuturor forțelor ei, s'ar preta la o politică, care n'ar folosi întru nimic cauza românească, iară lor le-ar aduce doară numai dificultăți”.

† **Aurel Manguuca**, fiul neuitatului avocat din Oravița-mont. Dr. Alexa Manguuca a căzut — după cum cetim în „Foiaia Oraviței” — pe câmpul de onoare în luptele din Galiția. Eroul român în frageda tinerețe, ieșind din școala de cadeți din Timișoara, a fost cu rangul de stejar trimis în front, unde dela începutul războiului în decurs de mai multe luni, s'a purtat vitejește și cu mare bravură în fața dușmanului.

Imbolnăvindu-se acolo, a primit puțin concediu pentru însănătoșare. Reîntors în luptă, în pragul avansării de s.-locotenent, a luat parte la un atac vehement contra dușmanului și un glonț nemilos a stins viața acestui tânăr, brav și vrednic urmaș al înflăcăratului Român, inimosului bărbat și bunului părinte ce era, de toți iubitul Dr. Alexie Manguuca. Tânărul erou, Aurel, a lăsat în adâncă jale și sfâșietoare durere pe biata mamă-sa dna Ninuș Manguuca, care privea în unicul fecior pe soarele ei. Acesta a apus pe vecie pentru ea. Atotputernicul dăruiescă-i din nemărginita Sa îndurare mângâiere și leac inimei zdrobite, iar asupra nevinovatului suflet, al eroului Aurel, plutească îngerii păzitori, și fie solie de în veci pomenire între el și sufletul cernit al îndureratei mame. Iar noi, cari vedeam în blândul Aurel, vlăstarul de mare nădejde, răsărit din trunchiul unui Dr. Alexie Manguuci, deplângem din toate fibrele inimilor noastre ruperea prea timpurie a acestui vlăstar. Odihnească în pace!

La pensie. Aflăm că distinsul învățător român, d. **George Cătană** din Valeadieni după o muncă cinstită și vrednică săvârșită în ogorul neamului a fost trecut la pensie. Dzeu să-l țină încă mulți ani cu bine.

Atentat împotriva miliardarului Morgan. Agenția Reuter, anunță din New-York că împotriva miliardarului american John P. Morgan s'a săvârșit un atentat. Atentatorul a împușcat de două ori și ambele gloanțe au nimerit. Un glonț a pătruns prin mână și a trecut prin plămâni, iar al doilea prin șoldul superior. Atentatorul a fost deținut. El a declarat că ar fi de origine germană și a săvârșit atentatul pentru că Morgan ar fi putut pune capăt războiului. După constatările autorităților, atentatorul s'a ascuns ieri seara în locuința lui Morgan.

Victima atentatului, John Pierpont Morgan, a fost unul dintre cei mai bogați oameni din lume. El a fost bancher. Prin băncile sale el a fost interesat în toate afacerile mondiale ale Satelor-Unite și în cursul războiului a tratat în mai multe rânduri în chestia împrumuturilor, pe cari le-a căpătat antanta dela băncile americane.

El e fiul fostului John Pierpont Morgan, care a pus temelia înfloririi familiei Morgan.

Cele două gloanțe l'au nimerit pe Morgan pe insula Long-Island, locul de vilegiatură al miliardarilor americani, unde ca de obicei se ducea pe zilele de Sâmbătă și Duminecă. Despre amănuntele atentatului încă n'au sosit știri. Fapt e că Morgan împreună cu miliardarul Swab, a contribuit mult la provederea antantei cu bani și muniție din Statele-Unite.

Examenul de maturitate la gimnaziul din Blaj s'a început în 25 l. c. și a ținut 3 zile. Comisar consistorial a fost Rdisimul domn Iosif Hossu canonic, iar examenul a fost prezidat de d. director suprem din Cluj, Kuncz Elek. Au fost admiși la examen verbal 20 de elevi. Rezultatul s'a publicat elevilor Duminecă în 27 l. c. Au fost declarați de maturi **cu foarte bine:** Iosif Hămbăsan, Simion Hățăgan, Octavian Hodărnau, Virgil Laslo, Victor Laț, Ioan Popa=6.

Cu bine: Ioan Maior, Mihail Manciu, Aurel Ordean, Octavian Pop, Petru Pădurean, Petru Tanco, Romul Urs=7.

Cu suficient: Iuliu Dancu, Romul Fărcaș, Ioan Filipciuc, Nicolae Giurca, Lucian Muntean, Ioan Opriș, Flaviu Serbac=7.

În statistica de mai sus nu sunt cuprinși cei asentați și declarați maturi în urma unui ordin special ministerial, precum și cei înrolați în Noemvrie. Aceștia au fost examinați și li s'a liberat testimoniul de maturitate pe urma rezultatului obținut la examen special. Din aceștia au fost declarați maturi **cu foarte bine:** Toma Breaz, Aurel Radu, Iov Roman.

Cu bine: Sever Furdui, Traian Guțiu, Aurel Liulea, Ioan Lupean, Dumitru Mășariu, Romul Oancea, Alexandru Rus, Vasile Stan, Alexandru Ternavean, Alexandru Vodă și Romul Urs.

Cu suficient: 13. Astfel, că din cei 48 elevi înscriși pe clasa VIII au fost declarați de maturi cu foarte bine 9, cu bine 18, cu suficient 18 iar 3 au rămas neexaminați fiind piecați pe câmpul de războiu.

Marconi despre războiu. După cum se știe genialul inventator al telegrafiei fără fir Marconi se afla în timpul din urmă la Newyork, în America. Isbucind însă războiul și cu Italia Marconi a plecat și el către casă, ca să-și ofere serviciile patriei. În drum spre casă a fost apoi interviewat de către câțiva ziaristi englezi asupra războiului. Iată — conform unei știri, pe care o aduce „Az Est”, — ce a spus Marconi:

Deși sunt ofițer de marină guvernul însă m'a încredințat cu conducerea stabilimentelor de telegrafie fără fir, ceea ce îmi cauzează o mare bucurie. Cartierul general mi-l voi așeza la Roma. Încât despre războiu — continuă Marconi — părerea mea e, că Italia va sdrobi cu totul marina austro-ungară, astfel, că monarhia nu se va mai putea reculege niciodată. Dacă Austro-Ungaria n'ar fi știut bine acest lucru, ea ar fi atacat demult Italia, doar Italia a rămas de multă vreme neutrală. În fine Marconi a declarat, că războiul se va sfârși prin Noemvrie, natural cu victoria antantei.

Tot aici observăm, că genialul inventator a fost ridicat pentru meritele sale de către regele Angliei la rangul de cavaler având drept la vechiul titlu de „Sir” al lorzilor englezi.

Ultima oră.

ATENTATORUL LUI MORGAN.

New-York. — Atentatorul lui Morgan e profesorul de universitate pentru limba germană, **Frank Holt**. Rana nu e mortală. La atentator s'au găsit două revolve, 2 patroane de dinamită și o sticiă cu glicerina.

Când a fost ascultat atentatorul a răspuns: — *Dzeu m'a destinat ca să-l omor pe Morgan.*

LUPTE VIOLENTE LA ISONZO INFERIOR.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Din atacurile repetite mereu de către Italiani la Isonzo inferior, s'a desfășurat o luptă foarte violentă care e continuată de infanterie și artilerie cu cea mai mare înverșunare.

MARE MEETING LA SOFIA.

Sofia. — Un mare meeting s'a intrunit în Sofia, în număr de mai multe mii de cetățeni, care după ce au luat cunoștință de memoriul adresat de comitetul național reprezentanților tuturor puterilor mari cu privire la situațiunea *Bulegarilor aserviți sub jug străin, au votat o rezoluțiune relevând necesitatea realizării unității naționale bulgare în granițele stabilite de numeroase acte internaționale și afirmând drepturile imprescriptibile ale Bulgariei asupra Macedoniei.*

CANONADĂ VIOLENTĂ ÎN MAREA DE NORD.

Amsterdam. — Locuitorii Insulei Schiermonnikeg (între Marea de Nord și Wadden) au auzit Duminecă noaptea dinspre mlazănoapte, o canonadă violentă. Dimineata au trecut deasupra insulei Zeppeline. Se crede că s'a dat o luptă mai mare pe mare.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

ANUNȚ.

La o familie inteligentă românească din Arad, pe lângă 2 fetițe cari vor cerceta cursul II și III al școalelor comerciale superioare de fete (Felsöbb leánykereskedelmi iskola) și un băiat din gimnaziu se caută

O FETIȚĂ din familie bună și românească, care ar primi toată proviziunea și ar cerceta și ea școala de fete susamintită.

Ofertele sunt a se trimite la administrația ziarului nostru. (Mi 2462—3)

VINURI**vechi și noul de vândut.**

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb — — —	— 86	— 76
Rizling — — —	— 88	— 78
Roșu de Miniș —	1 60	1 20
Carbenet — — —	1 40	—

Vinuri vechi și noul din anul 1914.

Vin alb — — —	— 72	— 62
Rizling — — —	— 74	— 64
Siller — — —	— 78	— 68

Rachluri.

Rachiu de treve — — —	2 60
Rachiu de treve specialitate —	2 80

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni
Pentru Calitatea vinului garantez.

No 947

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri

Világos (Arad nr.)

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate sistem „Fehér”,
„Zahn” și „Rettig”, mobil
pentru școli aparate de
gimnastică, mobil modern
pentru biserici, bănci pentru
biserici și mobil pentru
„grădinițe de copii.”

Fe 1288

Prețurile gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânură și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

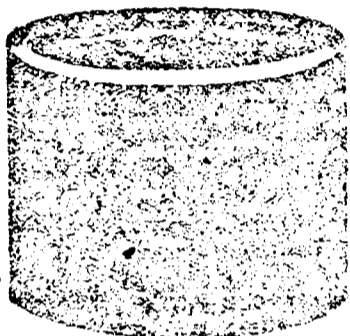
Lucza József, vopsitor de pânuri
și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

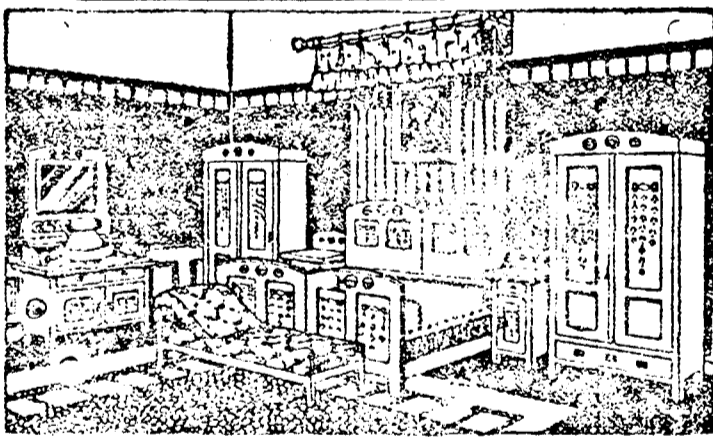
Intreprindere pentru zidiri și fa-
brică pentru articli de ciment.

VERSEZ (Vârșeț), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăta pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:: plăcere la dispoziție cu oferte. ::

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

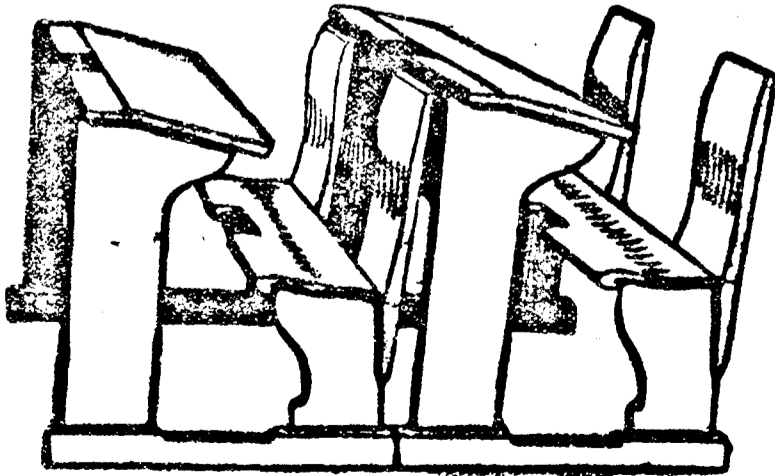

Cea mai renumita

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 113)

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranja-
mente moderne
de școli și bi-
:: seriei. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr.
11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

LA „LIBRĂRIA CONCORDIA”

ARAD, STRADA DEĂK FERENC NUMĂRUL 20

SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE

RUGĂCIUNI, BISERICESTI, LITERARE, POPULARE ETC.

Al. Ciura. »In răsboiu«	1.—
Henrik Sienkiewicz. »Prin foc și sabie«. Roman în 4 volume	5.75
Henrik Sienkiewicz. »Potopul«. Roman în 4 volume	8.50
Henrik Sienkiewicz. »Prinsoarea«. (Judecata lui Jupiter).	—20
Ioan Agârbiceanu. »Arhangheli«. Roman din viața românilor ardeleni	3.—
Ioan Agârbiceanu. »Schițe și povestiri«. Ion Dragoslav. »Volintiri«.	1.80
Delavrancea. »Viforul«. Dramă în 4 acte	2.50
D. D. Pătrășcanu. »Timotheu Mucenicul«	2.—
I. Irimescu — Căndești. »Pe drumurile cadrilaterului«. Impresii și note	1.50
Haralamb G. Lecca. »Dincolo«. Din Dunăre 'n Balcani	1.—
Goethe. »Faust«. Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun	1.—
Ion Gorun. »Robinson în țara Românească«. Povestire din zilele noastre	1.—
G. Rotică. »Poezii«.	2.—
George Coșbuc. »Răsboiul nostru pentru neatârnamare«.	—95
George Coșbuc. »Crestomație pentru toții români«.	—90
Becescu Gh. Silvan. »In fața morții«. Nuvele	1.50
Ioan Adam. »Pe lângă vatră«. Pilde și glume țărănești	1.50
V. Alexandri. »Poezii populare ale românilor«.	1.50
Ion Bârseanu. »Dor pustiu«.	1.50
Guy de Maupassant. »Povestiri alese«. Trad. de M. Sadoveanu	2.—
Ion Ciocârlan. »Traiul nostru«.	1.50
S. Mehedinț. »Către noua generație«.	1.50
M. Sadoveanu »Floare ofițată«. Roman	2.—
»Povestiri de seară«.	2.—
C. Sandu-Aldea. »Ape marle«.	2.—
Vasilie Pop. »Iubirea e biruitoare«.	2.—
I. Slavici. »Mara«. Roman	2.—
Alexandru T. Stamatiad. »Din trâmbețe de aur«. Poeme	2.—
N. N. Beldiceanu. »Chilia dragostii«.	1.50
Ioan Adam. »Vorbe de clacă«.	1.25
Cum să trăim? »Sfaturi medicale«. de Doctorul F. Grünfeld	—50
M. Maeterlinck. »Ciclul morții«. Trad. de A. T. Stamatiad	1.25
N. Iorga. »Oameni cari au fost«. Amintiri și comemorări	3.—
N. Bălcescu. »Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul«.	2.—
I. A. Basarabescu. »Vulturii«. Schițe și nuvele	1.50
N. Iorga. »Istoria armatei românești Vol I«. Ludovic Daus. »Străbunii«. Roman	2.50
Ioan Ciocârlan. »Inimă de Mamă«. Schițe și nuvele	2.—
Björnstjerne Björnson. »Synnöve Solbakken«. Trad. de N. Ciotori	1.50
D. N. Ciotori »Calea Robilor«. Povestiri	1.50
Octav Minar. »Eminescu în fața justiției«.	1.—
Natalia Negru. »Mărturisiri«. Nuvele	2.—
»Fabula sau biserica din catacombe«.	2.50
Constantin I. A. Nottara. »De dincolo de moarte«.	3.—
R. Rosetti. »Păcatele Sulgerului«.	2.—
Th. D. Speranț. »Alte anecdote populare«.	2.—
»Anecdote de post«.	1.25
M. Lungianu. »Zile senine«. Icoane dela țară	1.50
Mihail Eminescu. »Lumină de lună«. Poezii	2.—
Nicolae Filimon. »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică șoareci mânăncă«.	1.50
I. L. Caragiale. »Teatru«. Opere complete	2.—

I. L. Caragiale. »Momente, schițe, amintiri«. Opere complete	2.—
Ioan Adam. »Năzuinți«.	1.50
N. Petra-Petrescu. »Ilie Marin«. Istorieară pentru tinerime	1.50
Jules Verne. »Cinci săptămâni în balon«. Călătorie de descoperie în Africa de 3 Englezi (Biblioteca pentru toți numeri 494-8). Operă premiată de Academia franceză	1.50
A. de Herz. »Bunicul«. Comedie în 3 acte	2.—
Em. Gârleanu. »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită	1.80
Delavrancea. »Luceafărul«. Dramă în 5 acte	2.50
Delavrancea. »Liniște. Trubadurul. Stăpâna odată«.	2.50
Delavrancea. »Irinel«. Comedie în 3 acte	2.50
P. Locusteanu. »Suntem nebuni«. Schițe umoristice	1.50
Victor Eftimiu. »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte	1.25
Ioan Al. de Lemenyi. »Poezii«.	1.50
Dr. Ioan Lupaș. »Viața unei mame credincioase«.	—30
Dr. Ioan Lupaș. »Spice din istoria noastră bisericească«.	—30
Zotti Hodoș. »Masa ieftină«. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune	1.20
St. O. Iosif. »Poezii«.	2.50
Conan Doyle. »Duett«. Roman. Tradus de V. Onișor	1.60
Pompiliu Eliade. »Cu privire la Maurice Maeterlinck«.	1.—
L. Rebreanu. »Frământări«.	1.50
Dr. Valeriu Seni. »Critica unei lecții«. Indrumări practice	—60
Anecdote populare, de Fabiu Sanjoanu	—32
Robinson Crusoe, sau aventurile minunate ale unui naufragiat eu 6 chipuri	—70
Țiganiada sau Alexandria țigănească	—80
Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean	—60
Din publicațiunile soc. »STEAUA« à 20 fil. nrul. Nrul.	
2 P. Dulfu. »Foloasele învățaturii«.	
4 Ioan Hășeganu. »Grădina de legume«.	
5 Dr. I. Felix. »Medicul poporului«.	
19 George Coșbuc. »Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru«.	
20 Viața și faptele lui Antim Ivireanu, metropolitul Ungrovlahiei.	
22 Em. Gârleanu. »Amintiri și schițe«.	
24 Din legendele neamului Hohenzollern, prelucrare de St. O. Iosif.	
25 Flori și povești de Ioan Dragoslav.	
26 Din Bucovina de altă dată, de Ioan Grămadă.	
27 Români de peste Carpați de I. Slavici	
29 Povestea cerului de Victor Anestin	
30 Povestiri de I. Agârbiceanu	
32 Ostașii noștri.	
34 Istoria literaturii române moderne de prof. Dr. N. I. Apostolescu	
35 Boalele ochilor și îngrijirea lor de prof Dr. G. Stănculeanu.	
30 Snoave de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru.	
37 Viața și faptele lui Andrei Șaguna de Dr. I. Lupaș.	
Povești ardelenesti. Culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul 5 vol.	2.50
Povești populare din Bănat Culese din gura poporului de G. Cătană Partea I. și II.	1.10
Calea pocăinței	—40
Traista cu povești istorice	—50
Balade populare. Culese din gura poporului bănățean	—60
Inimioara, adevărat floarea poeziei naționale din cei mai buni sciitori români	—60

Cântece religioase, populare și un bun sfat Mintea și norocul, precum și alte 12 povești populare	—50
Povestea Codreanului Poveste precum și anecdote, poezii populare și povești	—24
Poezii și cântece populare, din Bănat	—50
164 strigături și uituri, culese din ținutul Zarandului	—24
Cea mai nouă carte de visuri	—32
Istoria lui Arghir și Elena	—30
Dr. I. Iarnik Urban și A. Bârseanu. Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini	1.30
Păscălie populară	—12
Culegere din cele mai frumoase povești de Ioan Bota	—60
Coriolan Brediceanu. »Peatra credinței«. Istorieară din viața poporului	—50
Coriolan Brediceanu. »Fira«. Nuvelă din popor	—24
Roata norocului, sau aflarea dorinței noastre	—80
Insula morților	—50
Andrei cel răsfățat	—30
Făt-frmos ain lacrimă. Poveste de Eminescu	—20
Năzdrvenițele lui Toporăște	—30
Popa care știe carte și Ion Istețul. Povești populare	—24
Culegere de diferite cântece	—70
Biblia cea Mare. Sfânta scriptură a vechiului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini	2.—
Tot acesta format mare, cu litere mari, legată	6.—
Simbolul credinței, din cuvintele și înțelesul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan)	2.50
Noul așezământ, (noul testament) Legată	1.20
Noul așezământ și psalmii. Legată	1.40
Noul testament și psalmii. Legată	—70
Cartea psalmilor. Legată	—70
Cele 4 Evanghelii Legată	—70
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni. Legată	—80
Cartea psalmilor tradusă după textul original	—10
Sfânta Evanghelie a Dlui și Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Ioan	—10
Sfânta Evanghelie a Dlui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Mateiu	—10
Sfânta Evanghelie a Dlui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Luca	—10
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângăierea fiecărui creștin întocmită de Ierodichonul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată Cor. 2.50 în piele	5.—
Carte de rugăciuni pentru tinerimea evlavioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată	—44
Cuvinte folositoare și de suflet mântuitoare. Culese din sfintele scripturi de Sm. Monahul Isaia. Legată	—60
Rugăciuni pentru soldați. Legată	—24
Culegere de cântări bisericesti. Legată	—30
Viața prea cuvioasei maicei noastre Mariei Egiptence. Legată	—32
Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos	—30
Din minunile Maicei Domnului. Legată	—40
Mântuirea sufletului de vămile văzduhului. Rugăciuni	—16
Zidirea lumii. Cele 12 Vineri	—16
Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele. Legată	—20
Povățuitor la împărăția cerurilor	—60

10—20—30 fil. Pentru celea trimise sub bandă (+ nerecomandate) librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil. de pachet (pană la 1 kgr.)

RENUMITELE

GHETE TURUL

CONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900.000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.Magazin sucursală:
în ARAD.
în Palatul Minorităților
bulev. Andrassy nr. 13.

Societatea de asigurare olandeză societate pe acții.

„Allgemeine Maatschppij van Levens-
verzekeringen Lifrente” în AMSTERDAM.Direcțiunea p. Ungaria se află în palatul propriu al inst. în
Budapesta, Kálvin-tér, Baross-utca 1, Üllői-ut 2—4 sz.
Intrarea prin poarta nrul 4 din bulevardul Üllői.

Cele mai ieftine taxe:

Suma asigurărilor la sfârșitul anului 1912	peste 406 mil. cor.
Suma rezervelor	120,416.453 cor. 94 fil.
Afară de rezerva replătirilor	986.499 cor. 14 fil.
Plățile de până acum făcute asiguraților	13,153.386 cor. 05 fil.

(E 1758)

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
O RENDT G. & FEIRI W.ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și volaj, poclăzit și procovături, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în
depozit. Toate articolele din branșele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9
Comandele prin poștă se efec-
tuose prompt și conștiențios.Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe
expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.**500 cor.**plătesc aceuia care după întrebuințarea
apei de dinți BARTILLAS
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
de dinți sau miroasă gura.**Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.**L. PLAN
Wien, X. Goethegasse 7.Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară
pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsifica-
rilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta
această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.Pictură pe sticlă
și atelier mozaicpentru biserică și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută**RUHR és SPITZ**

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Rn 1929—50).In atențiunea
negustorilor!Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Türth și Manner. :: ::**GÁBOR MIKLÓS Arad,**
Piața Andrassy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai
mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușu-
rință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scuti-
te de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de
dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea
superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de
sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un
clopot de 411 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre fa-
cerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor
vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

